Rolrechten in hoger beroep

1. WELKE WERKWIJZE?
2. VEREENVOUDIGING VAN DE HUIDIGE WERKWIJZE

Probleemstelling

Artikel 1057, 8° van het Gerechtelijk Wetboek:

Met uitzondering van het geval waarin het hoger beroep bij conclusie wordt ingesteld, vermeldt de akte van hoger beroep, op straffe van nietigheid :

[…]

8° de plaats, de dag en het uur van verschijning, tenzij hoger beroep is ingesteld bij aangetekend schrijven of, behoudens de gevallen bedoeld in artikel 1066, tweede lid, wanneer de rolrechten verbonden aan de bestreden beslissing en ten laste van de appellant niet betaald werden, in welke gevallen de griffier de partijen oproept om te verschijnen op de zitting die de rechter bepaalt, na zich van de betaling van de hierboven vermelde rolrechten te hebben vergewist.

Volgens de wet

Artikel 1057, 8° van het Gerechtelijk Wetboek:

Met uitzondering van het geval waarin het hoger beroep bij conclusie wordt ingesteld, vermeldt de akte van hoger beroep, op straffe van nietigheid :

[…]

8° de plaats, de dag en het uur van verschijning, tenzij hoger beroep is ingesteld bij aangetekend schrijven of, behoudens de gevallen bedoeld in artikel 1066, tweede lid, wanneer de rolrechten verbonden aan de bestreden beslissing en ten laste van de appellant niet betaald werden,

in welke gevallen de griffier de partijen oproept om te verschijnen op de zitting die de rechter bepaalt, na zich van de betaling van de hierboven vermelde rolrechten te hebben vergewist.

Volgens de minister

Aanvullend verslag van A. Laaouej et B. Piedbœuf, *Parl.St.* Kamer 2017-18, 54-2569/011, 11

*"**Met betrekking tot het hoger beroep legt de minister uit dat iemand die in ongelijk is gesteld in eerste aanleg eerst zijn rolrechten voor de procedure in eerste aanleg zal moeten betalen, alvorens een rechtsdag kan worden bepaald voor de procedure in hoger beroep**.*

Dit is geenszins een ontmoediging van het hoger beroep omdat dit rolrecht vroeger ook reeds moest worden betaald. Op dit vlak wordt er dus niets gewijzigd. Als het rolrecht binnen de drie maanden vanaf de beroepsakte niet wordt betaald, wordt het vonnis uitvoerbaar bij voorraad. Deze uitvoerbaarverklaring is een sanctie voor het niet betalen van het rolrecht.

*De minister preciseert dat de niet-betaling van het rolrecht het hoger beroep niet in de weg staat. **Het is enkel zo dat er geen rechtsdag voor de procedure in hoger beroep wordt vastgelegd zolang het rolrecht van de procedure in eerste aanleg niet wordt betaald. Het bewijs van de betaling van het rolrecht kan gebeuren aan de hand van een afschrift van de overschrijving.**"*

Volgens de rechtsleer

P. THIRIAR, “Rolrechten. Nieuwe regeling vanaf 1 februari 2019”, *NjW* 2019, afl. 403, 409:

“Wanneer de appellant (geheel of deels) veroordeeld werd tot betaling van het rolrecht in eerste aanleg verschuldigd, ***dan mag de griffier geen inleidingszitting in hoger beroep verlenen dan na zich van de betaling door de appellant van het verschuldigde rolrecht (of diens aandeel hierin) te hebben vergewist*** *(art. 1057, 8° Ger.W.).*

Deze restrictie geldt niet voor het hoger beroep dat bij korte debatten behandeld moet worden (art. 1066 lid 2 Ger.W.). Deze sanctie is eerder halfslachtig. De procedure in hoger beroep wordt immers niet geschorst zolang het door de appellant verschuldigde rolrecht niet betaald werd, alleen verleent de griffier geen inleidingsdatum.”

J. ENGLEBERT, Les droits de greffe, Droit du procès civil - Volume 2, Anthémis, 2019, 10, nr. 22:

« Suspension temporaire de l’audience d’introduction en cas d’appel à défaut de paiement des droits dus

L’appelant doit prouver avoir payé les droits dus en vertu de la décision dont appel. En vue de favoriser le paiement des droits de greffe, il est prévu qu’en cas d’appel introduit contre la décision d’instance par une partie à charge de laquelle les droits de greffe ont été mis en tout ou en partie, ***l’appel sera bien reçu par le greffe mais aucune audience d’introduction ne sera fixée tant qu’il n’est pas établi que les droits de greffe d’instance ont bien été payés****. »*

Volgens REA Antwerpen

Artikel 1057, 8° van het Gerechtelijk Wetboek:

Met uitzondering van het geval waarin het hoger beroep bij conclusie wordt ingesteld, vermeldt de akte van hoger beroep, op straffe van nietigheid :

[…]

8° de plaats, de dag en het uur van verschijning, tenzij hoger beroep is ingesteld bij aangetekend schrijven of, behoudens de gevallen bedoeld in artikel 1066, tweede lid, wanneer de rolrechten verbonden aan de bestreden beslissing en ten laste van de appellant niet betaald werden,

in welke gevallen de griffier de partijen oproept om te verschijnen op de zitting die de rechter bepaalt, na zich van de betaling van de hierboven vermelde rolrechten te hebben vergewist.

Artikel 1057, 8° van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat:

1. indien de appellant veroordeeld werd tot betaling van de rolrechten door de eerste rechter,
2. en deze rolrechten nog niet werden betaald,
3. de appellant geen plaats, dag en uur vermeldt in zijn akte van hoger beroep,

De griffier zal de partijen oproepen om te verschijnen op een inleidingszitting ***nadat*** hij heeft vastgesteld dat de rolrechten werden betaald.

Indien partijen **toch een datum vermelden** zonder dat betaling of overmacht kan worden vastgesteld, wordt de zaak niet “gefixeerd” (art. 714, 2de lid Ger.W.).

Volgens de eerste voorzitter

Eigenlijk is het m.i. vrij eenvoudig: de tekst van de wet is **duidelijk**:

De tekst van art. 1057, 8° Ger. W. luidt als volgt

- *8° de plaats, de dag en het uur van verschijning, tenzij hoger beroep is ingesteld bij aangetekend schrijven of, behoudens de gevallen bedoeld in artikel 1066, tweede lid, wanneer de rolrechten verbonden aan de bestreden beslissing en ten laste van de appellant niet betaald werden, in welke gevallen de griffier de partijen oproept om te verschijnen op de zitting die de rechter bepaalt, na zich van de betaling van de hierboven vermelde rolrechten te hebben vergewist.*

De vraag die gesteld wordt is de volgende :

Wanneer moet de griffier nakijken of de rolrechten uit de bestreden beschikking betaald werden?

Het antwoord ligt in de tekst zelf:

Enkel in die gevallen die bedoeld worden in de passage “tenzij … of …”. Immers in de tekst van de wet staat: “… in welke gevallen …” en die “… in welke gevallen …” slaat alleen maar op de gevallen **dat er geen dag en uur van verschijning in het verzoekschrift staan vermeld**. Het is de appellant die het verzoekschrift invult.

Volgens de eerste voorzitter

Dit blijkt overigens ook uit de algemene sanctie in het begin van art. 1057: “Op straffe van nietigheid”.
De appellant of zijn advocaat moeten dus:

Ofwel: plaats, de dag en het uur van verschijning vermelden (op straffe van nietigheid);
Ofwel: deze gegevens blanco laten.

Opgelet: als hij deze gegevens blanco laat is zijn verzoekschrift nietig (zie “op straffe van nietigheid”), behalve als hij een wettige reden heeft om die gegevens blanco te laten.

De appellant of zijn advocaat hebben 2 mogelijke wettige redenen om die gegevens blanco te laten:
Beroep ingesteld bij aangetekende brief;
De rolrechten uit de bestreden beslissing werden niet betaald.

Conclusie:
Enkel in de beide laatst genoemde gevallen (zie “in welke gevallen”) moet de griffier wachten om de partijen op te roepen tot hij zich ervan vergewist heeft dat de rolrechten betaald werden.
De griffier wordt echter niet verwacht om zich te vergewissen van de betaling van de rolrechten als er wél een plaats, de dag en het uur van verschijning werden opgegeven in het verzoekschrift.
Het is overigens niet toegestaan aan de griffier om eigenhandig dingen toe te voegen of weg te laten uit het verzoekschrift, nu de wet de nietigheidssanctie weerhoudt voor tal van verplichte vermeldingen.

Hoe de sanctie ontlopen?

1. Hoger beroep instellen door middel van een dagvaarding
2. In de akte van hoger beroep vermelden dat je toepassing wenst van artikel 1066, tweede lid van het Gerechtelijk Wetboek*
3. Een datum vermelden in het verzoekschrift?

Behoudens akkoord van partijen, moeten bij korten debatten in hoger beroep behandeld worden: (i) hogere beroepen tegen iedere beslissing van de voorzitter in kort geding of op verzoekschrift; (ii) wanneer de bestreden beslissing uitsluitend een beslissing alvorens recht te doen of een voorlopige maatregel inhoudt; (iii) wanneer de beslissing een uitstel van betaling toestaat of weigert; (iv) in alle zaken betreffende bewarende beslagen of middelen tot tenuitvoerlegging; (v) inzake faillissement, wanneer het bestreden vonnis uitspraak doet over de faillietverklaring of over de datum van staking van betaling, alsmede inzake akkoord; (vi) ingeval wordt opgekomen tegen een beslissing waarvan de voorlopige tenuitvoerlegging zonder borgstelling of kantonnement is toegestaan of waarvan de voorlopige tenuitvoerlegging uitdrukkelijk is toegestaan of geweigerd, met dien verstande dat de debatten vooralsnog beperkt worden tot die bijzondere modaliteiten.

Vraagstelling

Levert – in het licht van artikel 1057, 8° van het Gerechtelijk Wetboek – (i) de vermelding van plaats, dag en uur in de beroepsakte door de appellant (ii) een voldoende **vermoeden van betaling** van de rolrechten waartoe de appellant door de eerste rechter werd veroordeeld op, zodat de griffier zich niet moet vergewissen van de betaling ervan?

Werkwijze REA

Huidige werkwijze

1. Voeg steeds **een kopie** van het bestreden vonnis bij uw verzoekschrift.

2. **Heeft uw cliënt het verschuldigde rolrecht betaald**, voeg dan een bewijs van de betaling bij uw verzoekschrift.
   U vermeldt meteen de datum van de inleidingszitting in uw verzoekschrift.

3. **Uw cliënt heeft nog geen betalingsverzoek ontvangen** van de FOD Financiën:
   a. Voeg een recent algemeen attest fiscale schuldentoestand toe van uw cliënt dat kan worden teruggevonden via MyMinFin.be (https://eservices.minfin.fgov.be/myminfin-web/ → Mijn betalingen → attest schuldentoestand).
   b. Indien uw cliënt geen toegang kan nemen tot MyMinFin.be voegt u een verklaring op eer ondertekend door uw cliënt (zie bijlage).

   U vermeldt **geen datum** van de inleidingszitting in uw verzoekschrift.

Voorstel nieuwe werkwijze

1. voeg steeds **een kopie** van het bestreden vonnis bij uw verzoekschrift;

2. **heeft uw cliënt het verschuldigde rolrecht betaald**, voeg dan een bewijs van de betaling bij uw verzoekschrift. U vermeldt meteen de datum van de inleidingszitting in uw verzoekschrift.

3. **uw cliënt heeft nog geen betalingsverzoek ontvangen** van de FOD Financiën: neem contact op met de FOD Financiën[1]. U vermeldt **geen datum** van de inleidingszitting in uw verzoekschrift. De griffie zal de ontvangst van het betalingsbewijs afwachten. Na ontvangst deelt de griffie de inleidingsdatum mee aan partijen.

4. u wenst **toepassing van artikel 1066, tweede lid van het Gerechtelijk Wetboek**[2]: geef dit duidelijk aan in uw verzoekschrift. U vermeldt meteen de datum van de inleidingszitting in uw verzoekschrift.

Richtlijnen voor de griffie

Situatie	Datum	Ingeven in systeem
(Betaalbewijs) + betaalstatus 'finaal'	Datum toekennen	Rolrecht betaald: ja
Betaalbewijs maar betaalstatus (nog) niet 'finaal'	Datum toekennen	Rolrecht betaald: ja
Toepassing 1066 Ger.W. (duidelijk) gevraagd	Datum toekennen	Rolrechten betaald: vrijgesteld
Uit applicatie blijkt dat de FOD Financiën de inningsgegevens niet hebben ontvangen en geen betaalbewijs of status 'finaal' want FOD kan niet overgaan tot facturatie	Datum toekennen o.b.v. overmacht	
Appellant veroordeeld maar in applicatie staat pro deo	Datum toekennen	Rolrechten betaald: vrijgesteld
Geen betaalbewijs, geen status finaal	Geen datum toekennen	Rolrechten betaald: nee → 1. brief met vraag tot betaalbewijs (er is voor ons geen mogelijkheid om de brief van de FOD mee te sturen – we kunnen wel nakijken of het verzoek van de FOD al dan niet werd verzonden) 2. geen betaalbewijs mogelijk: brief reden overmacht (bijvoorbeeld: appellant woont niet meer op adres omdat hij door vonnis uit het huis werd gezet) → de reden kan door de griffie worden voorgelegd aan de griffier van de kamer
Tegenpartij veroordeeld	Datum toekennen	Rolrechten betaald: vrijgesteld